

POSTANOWIENIE

20 września 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Paweł Grzegorzczuk

na posiedzeniu niejawnym 20 września 2024 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa G. L.
przeciwko M. N., Towarzystwu Ubezpieczeń spółce akcyjnej w W. i Zakładowi
Ubezpieczeń spółce akcyjnej w W.
o ochronę dóbr osobistych,
na skutek skargi kasacyjnej G. L.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie
z 11 sierpnia 2022 r., VI ACa 448/20,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. odstępuje od obciążania powódki kosztami;**
- 3. oddala wniosek o przyznanie kosztów nieopłaconej pomocy
prawnej udzielonej powódce z urzędu w postępowaniu
kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Przepis ten odpowiada charakterowi skargi kasacyjnej, będącej nadzwyczajnym środkiem

zaskarżenia, o dominującym publicznoprawnym charakterze, przysługującym od orzeczeń wydanych po przeprowadzeniu dwuinstancyjnego postępowania sądowego, w którym sąd pierwszej i drugiej instancji dysponuje pełną kognicją w zakresie faktów i dowodów. W powiązaniu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. oznacza to, że w skardze kasacyjnej nieodzowne jest powołanie i uzasadnienie okoliczności o charakterze publicznoprawnym, które stanowią wyłączną podstawę oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (przyczyn kasacyjnych).

Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca G. L. powołała się na istotne zagadnienie prawne i potrzebę wykładni przepisów prawnych wywołujących rozbieżności w orzecznictwie, wskazując na art. 19 k.p.c., art. 21 k.p.c., art. 368 § 2 k.p.c., art. 383 k.p.c. w związku z art. 58 k.p.c. i art. 365 § 1 oraz art. 366 k.p.c. w związku z art. 60 k.c. Wskazała również na oczywistą zasadność skargi w zakresie podniesionych zarzutów naruszenia prawa materialnego „(...) w aspekcie argumentów wskazanych w pkt od I do III, oraz art. 327¹ k.p.c., poprzez nieodniesienie się do szeregu kwestii (...)”.

Powołanie się na istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) wymaga sformułowania problemu prawnego i uzasadnienia, że ma on precedensowy (nowy) charakter lub znaczenie dla rozwoju prawa. Problem ten powinien odnosić się do konkretnych przepisów prawa i zostać ujęty w sposób abstrakcyjny, a zarazem wiązać się z rozpoznawaną sprawą; konieczne jest przy tym wskazanie argumentów, które prowadzą do jego rozbieżnych ocen (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11, z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151, z dnia 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, z dnia 10 kwietnia 2014 r., IV CSK 623/13, z dnia 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, z dnia 9 kwietnia 2015 r., V CSK 547/14).

W celu uzasadnienia potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) konieczne jest natomiast wykazanie, że określony przepis prawa lub zespół tych przepisów, mimo że budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyrażnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w judykaturze w odniesieniu do identycznych lub

podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08 i z dnia 28 marca 2007 r., II CSK 84/07).

Wniosek nie czynił zadość wskazanym wymaganiom i to w stopniu oczywistym, stanowiąc w istocie pozór odwołania się do przyczyn kasacyjnych określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. Wyszczególniając liczne przepisy prawa procesowego i materialnego skarżąca nie podjęła nawet próby wyjaśnienia, na czym konkretnie miałyby polegać związane z nimi zagadnienie prawne i w czym miałyby przejawiać się jego precedensowe znaczenie, jak również, z czego miałyby wynikać rozbieżności w orzecznictwie w kontekście powołanych regulacji prawnych, wymagające interwencji ze strony Sądu Najwyższego.

Z lakonicznego wniosku nie wynikało również, na czym miałyby – w okolicznościach sprawy – polegać oczywista zasadność skargi kasacyjnej. O sytuacji takiej można mówić, zgodnie z utrwalonym orzecznictwem, tylko wtedy, gdy zaskarżone orzeczenie jest w sposób elementarny i widoczny *prima vista* błędne (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2000 r., V CKN 1780/00, OSNC 2001, nr 3, poz. 52, z dnia 22 marca 2001 r., V CZ 131/00, OSNC 2001, nr 10, poz. 156 i z dnia 15 czerwca 2018 r., III CSK 38/18), co wymaga uzasadnienia w drodze odrębnego, zwartego, jurydycznego wyводу, którego we wniosku zabrakło.

Ubocznie należało dodać, że – po pierwsze, odsyłanie do uzasadnienia podstaw kasacyjnych (zarzutów) w celu wykazania przyczyn kasacyjnych jest zgodnie z ugruntowanym stanowiskiem niedopuszczalne (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 czerwca 2019 r., IV CSK 575/18 i powołane tam wcześniejsze orzecznictwo, a także postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 15 maja 2020 r., II CSK 499/19 i z dnia 15 października 2020 r., IV CSK 175/20); po drugie, równoległe powołanie się na przyczyny kasacyjne określone w art. 398⁹ § 1 pkt 1-2 i 4 k.p.c. prowadziło do argumentacyjnej sprzeczności w motywach wniosku (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 2019 r., III CSK 309/18 i powołane tam dalsze orzecznictwo, a także postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 4 kwietnia 2011 r., II UK 24/11, z dnia 29 lipca 2015 r., I CSK 980/14, i z dnia 18 października 2016 r., I UK 466/15) i – po

trzecie – sposób sporządzenia skargi – także z przyczyn semantycznych – czynił zawarte w niej wywody częściowo niezrozumiałymi.

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 i art. 102 w związku z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

Wniosek pełnomocnika procesowego o przyznanie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skarżącej z urzędu w postępowaniu kasacyjnym oddalono, mając na względzie, że sporządzenie skargi kasacyjnej, w której wniosek o przyjęcie do rozpoznania stanowi pozór odwołania się do powołanych przyczyn kasacyjnych, nie może być traktowane jako udzielenie pomocy prawnej (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 22 września 2011 r., V CZ 66/11, z dnia 16 listopada 2016 r., I CZ 74/16, z dnia 7 września 2018 r., III CZ 27/18, z dnia 21 maja 2020 r., V CSK 562/19, z dnia 26 maja 2020 r., IV CSK 662/19 i z dnia 10 czerwca 2022 r., I CSK 1054/22).

[SOP]

r.g.